

ב ש ו ל י ה ש ו ל י י ם

(טל הטבע והחי בספרות:ו)

דרכו איש" של יהודה יערי מכיל שבעה סיפורים משונים כמקעה, על אני יום משונים ועלובי הגורל, המסתויר מום כמות משונה, כטורף או בדרך טורף ומשרים על הקורא רוח נכאה. רק באחד מהם, — "בין הכלב והי רועה", הריאלי ביותר והקשור בחי הארץ, — רצוני לנגוע בזה.

גיד הסיפור — התנקשות דרמטית בין אהבה מוסרית של כהור רועה—לצאן לכלב ה"עור כנורו", ובין מסירות לא פחות מוגזמת של בחורה עובדת בלול לעופות.

שתי נקודות ברצונו של המחבר לחבלים בסיפור זה.

אחת, בשעה שעל אבשלום להופיע קבוצה עם הער, שאך זה נקנה, ואני הקיבוץ... נתכנסו כולם באמצע החצר הקביל בניהם"... והקטנים... שהכינו את עצמם לאכול ארוחת הערב השאירו ארוחתם לא אכולה ויצו בשמחה גדולה אל החצר לראות כמתוך, וכו' (הפיוז שלי — מ. ס.). אותה שעה סופל היה על יהודית לות כלול ולפור גרעינים לעופות. וכמה נכספה נפשה להיות כאותו מעי — ידעה יהודית שיגיע גדול החינו של אבשלום הוא הרגע הזה. — אבל, "מעין שעתיסודש היתה לה שעדי המדומים זי, שכה היא מאכילה את העופות", ובשראתה אותו סודם לכן מרחוק, היאך הוא יורד מן החר, שתי מחרוזת של צאן לבנות נמישכות מאחר דון הכלב מפוז ומכרמר לערו, נכנסה

היה ולא עמד בו לבו לאסוף את הצאן לבני זמנו, כשעדיין לא אכלו די שבעו" לא יעמוד בו גם הלב לשלול מיהודית ומעצמו את התענוג והאושר. וידע לאחר קצת, עד שיהודית תגמור את עבודתה בלול ותקח חלק בשמחה הגדולה....

הפרט השני היא טרגי ביותר, וככה הוא מתואר בקירוב:

"משקרא התרנגול בפעם הראשונה עזבו שניהם את האוהל, יהודית הלכה אל הלול לברוק את מידת החום במרד ריות, — ואבשלום הלך לראות את שלום הצאן כדיר, שתי כבשות הניעה שעתן לחמליט" (הכל כדרך האידיליה).

"לא הספיק — עד שנשמע קול צעקה קצרה ונוראת, — אבשלום רץ מהר אל הלול, כי קול הצעקה קולה של יהודית היתה".

"בלול מצא אבשלום מהוהאימים, יהודית שכבה על הארץ מתעלפת, — סביבה כבבית-מטבחיים: דם, נוצות", וכו' וכו'.

כמוכן, זה היה מעשה הכלב, אחרי שיהודית שכחה לסגור את הלול. אבשלום מעביר את יהודית המתעלפת על זרועותיו אל האוהל, ואחרי דברו ריב ונאצה בדבר הכלב, קם אבשלום, לוקח את האקדה ויוצא את האוהל כדרך ללול, אחריו בא גם הכלב הנמשך לכשר האפרוחים, שטעם את טעמם, שם "מכבד" אבשלום את הכלב כנאום פטמי ארוך מלא, "מוסר-השכל", מתוכל בקללות, ומיד באה ירית אקדוח הפוי

נעת בכלב וידיה שניה בתרנגולת. (תר נגולת עלובה, מה פשעה היא?).

(א) ענין התפרצות הכלב לתוך הלול חוזר בסיפור פעמיים, קשה להעלות על הדעת שבלול מסודר, תחת ידה של לול- אית מסורה, "העובדת את עבודת הפר דש", יהיה מקום להתפרצויות של בעלי- חיים. הן מחוץ לכלב-הרועים נמצאים בחצר גם חתולים וכלבים אחרים, ואם אין כלבים, הרי ודאי יש דרוסת רגל לשועלים וטורפים שונים מן התוץ. ובמובן שומרים על הפתח שמירה מער לה ומספידים על סגירת הדלת.

(ב) בלול המונה אלפי אפרוחים, אין מקום לדוגרת המתחכמת בין הרגלים עם עשרים וארבע אפרוחיה, הדרושה טיפול מיוחד ומקום מיוחד, ועם כל הסנטימנטים לדגירה טבעית, מן ההכרח לוותר עליה.

(ג) מי ראה דוגרת מחממת עשרים וארבע ביצים? מספר הביצים שנותנים תחת דוגרת הוא 15—16.

(ד) אין דוגרת עולה על האצטבה עם אפרוחיה כי אם מסדרים עכורם מקום ישיבה, במקום נמוך, מרופד קש כעין הקן.

(ה) "אור ירח זך שטף את הדוגרת הכלבנה שישבה ונמימה בשלוח יסביי בה נצטפפו, אחרוני אפרוחיה, שניצלו משיני הכלב".

אין להעלות על הדעת שהדוגרת תשב ותנמנם בשלוח, אחרי ליליאימים זה של פוגרום ורצח... יותר נכון שהיא מסתובבת כסחרורית ומחפשת מקלט בטוח לה ולאפרוחיה, ייתכן, שהוא יר שבת, מסתירה את אפרוחיה תחת כנפיה (לא סביבה) נאבקת עם השינה, מאזי

נה לכל רחש ונכונה למלחמת חיים ומות.

(ו) כאין ידעה יהודית, שברצונו של המחבר להרוג רק את הכלב והתרנגולת, אולי היה כדור אחד מכון לו, לאכש- לום, זאיך היא נשארת שקטה ועושה את עצמה ישנה?

נושא זה, מתובל מעט הומור קל, יש בו הומר לנוכחיה קצרה, קלה ומשע- שעת, אבל לעשות מזה טרנדיה ולהביא את הניכור עד האקדת... תמחני!

*
והנה פרק מאוד מפתיע בהרכבו ובי תפיסת הענין (עמוד 15 — 17). את קיצורו אני נותן בזה:

"בימות הקיץ היה אבשלום נוהג את הצאן על פני שדות העמק אחרי הקוצ ריב, הלך ורעה את עדרו על הקש והי מלילות שהשאירו אחריהן מכונות הקצירה. (המלה מלילות יש לה מובן אחר ואינה הולמת את השבילים הפזר רות אחרי טכונת הקציר). ולא עדר אחר, אלא כמה וכמה עדרים יכולים להתפרנס מהם בשפע. הצאן השמינו במשך הימים ואליותיהן נשתרכבו מא- חוריהן בכובד...."

"בליאות וברכאון-רוח שרך אבשלום את הרכו כשדות העמק הקצורים והי שתונים והיה כצפור שכנפיה חוקות והיא נידונה לעשות את דרכה בהליכה". ואז היה, "רובץ תחתיו עיף ויגע כמו שנושא משא כבד" וכו', וכו', "גם הכלב היה פניו נפולים וינעים בימים האלה".

כל זה, מרוב צער ועגמת נפש על שתמרה מריבה ביותר, ותכבשים שבי עים ביותר ושמיים ביותר, ולהם העי בודה קלה ונוחה ביותר, ואין האפשר

רות לא לו ולא לכלב להראות, שטא רה" (גבורה).

אולם כשנחרש השלף, וכלך מרעה מן השדה ואבשלום היה צריך ללכת ולבקש מרעה לצאנו שם מעבר להר" והמרעה לא הספיק כדי שביעה, ו"רע- בות וינעות שבו הצאן אל הדיר עם ערב", ו"באותם הימים נתדלדלו הצאן וכחשו אליותיהן... אבל אבשלום וכלבו רוחם נתעוררה במקצת, אבשלום התד חיל מרגיש שוב טעם ברעיה והכלב לא היה עוד מיותר..." וכו' וכו'.

איפה ראה רועה כזה? האם ככה מרגיש "רועה צאן מבטן ומלירח", "שכל עיקרה של המחשבה על רכישת צאן לא באה אלא בגללו, כדי שיוכל לחיות רועה"?

איך לחבין את הפרק הזה?

*
לכסוף מסצנו הערות צדדיות. (עמוד 7) "הקימו דיר עשוי גרשים סמוך ללול, כדי שתחיה הבהמה הרקה בקרבתו של העוף".

על מה ולמה, על הבהמה הרקה להיות בקרבת העוף? האם רק בכדי שכלב הרועים יוכל לטרוף את העופות? ענין הכלב שנטפל מיד לאבשלום וכא אתו יתר, — מופרך כמקצת.

כלב משוכה ונאמן, הקשור אל הצאן ושומר את ראשו של בעליו מנסמת דם, מה טעם נתקשר מניה וכיה אל בחור יהודי זר? אמה, שעם אבשלום הלך גם חלק מהעדר, אבל רק חלק, שאר הצאן על הרועים, השיך בעליו, המשפח חת, המשרתים, המקורבים וכל האנשים שהיה רגיל בהם נשארו במקומם, ואי הקשר והמסירות והנענועים של היה זר, הירועה בנאמנותה לאדם ולחן,

לכית ולמקום? ובמה רכש אבשלום את לב הכלב, עד שהפך איתו לבוגד? "דיח הצאן שנדה הימנו מילא את כל חלל האוהל, יהודית, שישבה על מטתה דמומה ופודרת, נשתעלה שיעיל עמום וקצר סחריפות הריח" (עמוד 14).

אימתי הספיק אבשלום לספוג את ריח הצאן? רק יום אחד היה אתו, עדיין לא רחצן ולא נוזן, לא ניקח את הדיר ולא הוציא את הגללים, לא חלב, ומאין איסטניסיות כזו לבחורה העובדת בלול?

"בקלסתר פניו של אבשלום אפשר היה למצוא מין מוינה של פני כלב יפני כנשה וכן אפשר היה למצוא בפרצופו של הכלב מוינה של פני כבד שח ופני אבשלום" (עמוד 16).

אין ברצוני לחלוק על עצם, "מוינות" כאלה שיש בהם פרי דמיון יותר מרבי רים שבמציאות, אבל איך יתכן להתי מוג בזמן קצר כזה? ומה יהיה גורלו של רועה כבשים מבטן ומלירח ממש?..

*
והן לא ריקם בא האיש, יש לו בצקלנו משהוא מהחומר הטוב: מעט כמכמני שפה ובטני, טמפרמנט ושטף ההרצאה, מעוף ודמיון (אם כי בלתי מרוסן), הסתכלות, לא בלתי-מקורית, ואשכב קטן לתוך נפשו של איש-הלבד טים, אבל רק על הבזבוז של סגולות יקרות אלו, לפעמים, שלא לצורך ושלא במקומם..

מעט ריכוז וקימוץ בחמרים. קצת בקורת עצמית, אל ללול בקורא, קצת לימוד של "השבון-סטאטי", שבלעדיו אין תקומה לבנין. והעיקר קרקע, קרקע מוצקה ובטוחה לרגלים — שלא תמי עדנה...

משה סטבסקי